

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

«ԶԱՆԳԵԳՈՒՐ» ԿԵՆՍՈՒՐՏԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼԻՐ» ՊՈԱԿ-Ի 2024 ԹՎԱԿԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ԿԻՍԱՄՅԱԿՈՒՄ ԿԱՏԱՐԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ

«Զանգեգուր» Կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ը ՀՀ կառավարության 2013թ. դեկտեմբերի 19-ի թիվ 1465-Ն և 2016թ. սեպտեմբերի 8-ի թիվ 929-Ն որոշումների համաձայն իրականացրել է աշխատանքներ 79038,8հա բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում՝ որից

- «Շիկահող» մասնաճյուղ «Շիկահող» պետական արգելոց» տեղամաս- 12137.075հա
 - «Սոսու պուրակ» պետական արգելավայր» տեղամաս- 64.2հա
 - «Խուստուփ» պետական արգելավայր» տեղամաս- 6946.74հա
- «Զանգեգուր» մասնաճյուղ «Զանգեգուր» պետական արգելավայր» տեղամաս- 25711,5959հա
 - «Սև Լիճ» պետական արգելավայր» տեղամաս- 240հա
- «Արևիք» մասնաճյուղ «Արևիք» ազգային պարկ» տեղամաս- 31211,19հա
- «Բողաքար» պետական արգելավայր» տեղամաս- 2728հա

1. Բնական էկոհամակարգերի, լանդշաֆտային և կենսաբանական բազմազանության, բնության ժառանգության գիտական ուսումնասիրության, հաշվառման, գույքագրման, մոնիթորինգի, բնության տարեգրության վարման միջոցառումների իրականացում

1.1 ՊՈԱԿ-ի տնօրինության տակ գտնվող բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում ընդհանուր միջոցառումների իրականացում (79038.8 հա):

- Աշխատանքներն իրականացրել են «Զանգեգուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի 2024 թվականի աշխատանքային ծրագրի համաձայն:
- Առաջին կիսամյակի ընթացքում բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում էկոպարեկային ծառայության աշխատակիցների հետ համտեղ արձանագրվել է իրավախախտման 2 դեպք՝

1. 01.02.2024 թվականին <<Շիկահող>> մասնաճյուղի <<Շիկահող>> ՊԱ տեղամասի 6-րդ պահաբաժնում արձանագրվել է ապօրինի ծառահատման 1 դեպք: Իրավախախտում կատարած անձի վերաբերյալ տեղեկություններ չկան: Հատվել է 1 հատ բոխի տեսակի 56 տրամագծով մոտ 12 մ երկարությամբ ծառ:Փայտանյութը ամբողջությամբ գտնվում է տեղում: Սահմանված կարգով տրվել է համապատասխան ընթացք:

2. 01.04.2024 թվականին <<Շիկահող>> մասնաճյուղի <<Շիկահող>> ՊԱ տեղամասի 10-րդ պահաբաժնում արձանագրվել է ապօրինի ծառահատման 1 դեպք: Իրավախախտում կատարած անձի վերաբերյալ տեղեկություններ չկան: Հատվել է 1

հատ կաղնի տեսակի 40 տրամագծով մոտ 6մ երկարությամբ ծառ:Փայտանյութը ամբողջությամբ գտնվում է տեղում:

**1.2 Հրդեհային անվտանգության միջոցառումների իրականացում:
Հակահրդեհային ճանապարհների ընթացիկ նորոգում:**

ՇՄՆ նախարարի տեղակալի N/16.11/1475 հանձնարարականի հիման վրա հրդեհավտանգ ժամանակահատվածով պայմանավորված, հնարավոր հրդեհների առաջացումը կանխելու նպատակով ձեռնարկվել են զործուն միջոցներ և «Ջանգեգուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի գույքը պատրաստ է հրդեհի մարման աշխատանքներին:

- Առաջին կիսամյակի ընթացքում <<Ջանգեգուր>> կենսոլորտային համալիր ՊՈԱԿ-ի տարածքում հրդեհներ չեն արձանագրվել:

1.3 Համագործակցություն տեղական և ինքնակառավարման մարմինների հետ՝ ներգրավելով նրանց ՊՈԱԿ-ի տնօրինության ԲՀՊ տարածքների միջոցառումների իրականացմանը:

- 2024 թվականի I-ին կիսամյակի ընթացքում տեղական ինքնակառավարման մարմինների, հարակից համայնքների ղեկավարների և ՊՆ ղեկավարության հետ ՀՀ-ում և Սյունիքի մարզում տիրող դրության, ինչպես նաև համագործակցության, ազգաբնակչության հետ հակասությունները մեղմելուն ուղղված թեմաներով՝ 60 անգամ անց են կացվել քննարկում-գրույցներ:Այդ ընթացքում քննարկվել են աղբահանության, անվտանգության, անտառային խախտումների նվազեցման, հակահրդեհային կանոնների պահպանմանն ուղղված միջոցառումներ:

1.4 ՊՈԱԿ-ի տնօրինության ԲՀՊ-ի տարածքներում հերթական վերստուգիչ ստուգումների անցկացում և արդյունքների ամփոփում (գարնանային - I եռամսյակ) (ստուգում):

- I-ին կիսամյակի ընթացքում, հիմք ընդունելով Շրջակա միջավայրի նախարարի 2024 թվականի մարտի 06-ի հանձնարարականը, Շրջակա միջավայրի նախարարության էկոպարեկային ծառայության հետ համատեղ «Ջանգեգուր» կենսոլորտային համալիր» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության տարածքներում, իրականացվել է տեղազննություն:

1.5. Հարող բնակավայրերի բնակչության շրջաններում էկոլոգիական իրազեկություն, էկոդաստիարակություն:

- Ընդհանուր միջոցառումների, պասսիվ հսկողության, սիստեմատիկ ստուգայցերի, շրջկալների և հարակից համայնքների ազգաբնակչության հետ իրականացված հանդիպումների շնորհիվ, փորձում ենք ապահովել բնության հպտուկ պահպանվող տարածքների կենսաբազմազանությունը և բնականոն կայուն զարգացումը:

1.6 Ծառատնկման աշխատանքների իրականացում

Ապրիլի 27-ին տեղի ունեցած համապետական ծառատունկին ՊՈԱԿ-ի աշխատակիցների մի մասը՝ Էկոպարեկային ծառայության հետ համատեղ մասնակցել է Այունիքում իրականացված ծառատունկին:

Մայիսի 15-ին ՇՄՆ «Զանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի կողմից «Արևիք» ազգային պարկի տարածքում Լիճքի ջրվեժների կասկադ տանող արահետի երկայնքով իրականացվել է 200 հատ ծառերի տնկում, որին ներգրավվել են Մեղու թիվ 1 դպրոցի աշակերտները՝ տնօրեն Հովհաննես Մելիքսեթյանի գլխավորությամբ: Մինչ ծառատնկման աշխատանքների մեկնարկը, «Զանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն Արման Մկրտչյանը և «Արևիք» մասնաճյուղի տնօրեն Արթուր Սամվելյանն Էկոլոգաստիարակչական գրուպ են ունեցել աշակերտների հետ, ներկայացրել ծառատունկերի կարևորությունն ու անհրաժեշտությունը, մարդու ներգործության արդյունքում բնության մեջ առաջացող խաթարումների հետևանքները հանրության կենսակերպի վրա, բնության մեջ հավասարակշռության պահպանությունը և մարդ-բնություն կապի ամրապնդումը: Գիտության և զրոսաշրջության բաժնի պետ-կենսաբազմազանության մոնիթորինգի մասնագետ Հարութ Աղաթեյանի կողմից նախապես ներկայացվել է ծառերի տնկման ձևը և հետագա խնամքը: Ծառատունկի ընթացքում տնկվել են նաև «My forest Armenia» կազմակերպության կողմից տրամադրված տնկիները:

2. Գիտական և Էկոտուրիզմի զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ

2.1 Գիտահետազոտական միջոցառումների իրականացում

ա) կենսաբազմազանության մոնիթորինգի միջոցառումների իրականացման համար նախադրյալների ապահովում,

բ) ողնաշարավոր կենդանիների որոշ խմբերի հաշվառմանն ուղղված աշխատանքներ, ուսումնասիրություններ և ներկա վիճակի վերլուծության՝ (մուֆլոն, վայրի խոզ, եվրոպական այծյամ, բեզուարյան այծ, գորշ արջ, շնագայլ, գայլ, առաջավորսիական ընձառյուծ), ներառյալ բուսական տեսակների հաշվառմանն ուղղված աշխատանքներ,

գ) ԲՀՊ տարածքներում հանդիպող, բնադրվող չվող և նստակյաց թռչնատեսակների ուսումնասիրություններ:

Կիսամյակի ընթացքում իրականացվել են ստուգայցեր «Շիկահող» և «Զանգեզուր» մասնաճյուղերում՝ ծմուռն շրջանում, անտառային և լեռնային հատվածներում նրանց մոտ տեղի ունեցած փոփոխություններն ուսումնասիրելու նպատակով: Ձյան առատությամբ պայմանավորված՝ տեսակների մոտ ակտիվ տեղաշարժեր չեն նկատվել՝ բացառությամբ Վայրի խոզի և Սովորական շնագայլի մոտ, որոնք կեր որոնելու նպատակով իջել են գյուղերի հարակից հովիտներ և այգիներ: Գարնանային ամիսներին շարունակվել են պահպանվող տարածքներում հանդիպող չվող և նստակյաց թռչնատեսակների ուսումնասիրությունները՝ բնադրման

շրջանում նրանց մոտ տեղի ունեցող արեալային փոփոխություններն ու չվող տեսակներից գարնանային վերադարձ կատարած տեսակների արձանագրման նպատակով:

Իրականացվել են չվող տեսակների տեսակային ուսումնասիրություններ մասնաճյուղերում՝ տարածքում հանդիպող, բնադրվող, նստակյաց թռչնատեսակների մոտ առատ ձյան շրջանում կատարվող փոփոխություններն ուսումնասիրելու նպատակով: Ուսումնասիրությունների ընթացքում հանդիպել են հետևյալ թռչնատեսակները՝ Երկնագույն երաշտահավ, Մեծ երաշտահավ, Սև երաշտահավ, Սովորական խածկտիկ, Ամուրիկ, Արշալուսիկ, Սոսնձակեռնեխ, Երգող կեռնեխ, Սև կեռնեխ, Սպիտակախածի կեռնեխ, Սինակեռնեխ, Անտառային կաչաղակ, Կարմրակատար, Հատրեկիչ, Ազնվասարեկ, Սովորական սարյակ, Սովորական սիտեղ, Ծվծվիկ, Սովորական ճնճղուկ, Դաշտային ճնճղուկ, Եղնջաթռչնակ, Մոխրագույն կաքավ, Քարակաքավ, Տափաստանային ճուռակ, Մեծ ճուռակ, Լորաճուռակ, Ցախաքլորաորս, Քարարծիվ, Սև ագռավ:

Չվող թռչնատեսակներից գարնանային վերադարձ է արձանագրվել հետևյալ տեսակների մոտ՝ Սովորական ոսպնուկ, Սևագլուխ դրախտապան, Մոխրագույն ճանճորս, Կեռնեխանման եղեգնաթռչնակ, Սովորական քարաթռչնակ, Պարող քարաթռչնակ, Սևավիզ քարաթռչնակ Հարավային սոխակ, Խայտաբղոտ նրբագեղիկ, Պիրուլ, Ժուլան, Կարմրակատար շամփրուկ, Դաշտային ձիաթռչնակ, Անտառային ձիաթռչնակ, Մարգագետնային ձիաթռչնակ, Անտառային արտույտ, Մոխրագույն արտույտ, Տափաստանային արտույտ, Ներկարար, Հոպոպ, Ոսկեգույն մեղվակեր, Եվրոպական բվիկ, Սովորական տատրակ, Սովորական կկու, Լոր, Մարգագետնային մկնաճուռակ, Օծակեր արծիվ, Գաճաճ արծիվ, Տափաստանային արծիվ, Կրետակեր:

Ստուգայցերի ընթացքում հանդիպել և արձանագրվել են հետևյալ կենդանատեսակները՝ Քարակզաքիս, Սովորական աղվես, Սովորական շնագայլ, Գորշ նայաստակ, Եվրոպական այծյամ, Վայրի խոզ, Աքիս, Բեզոարյան այծ:

2023 թվականի ընթացքում ՊՈԱԿ-ի նոր հերբարիումի կազմման նպատակով բաժնի աշխատակիցների կողմից հավաքված բուսատեսակներից 2024 թվականի հունվարին իրականացվել են նոր հերբարիումի ստեղծման աշխատանքներ: Այն հարմարեցված է անվնաս տեղափոխման համար՝ էկոկրթական դասընթացներին կիրառման և ներկայացման նպատակով:

«Կենդանաբանության ինստիտուտի միջատաբանության լաբորատորիայի աշխատակիցների հետ համատեղ ՊՈԱԿ-ի «Շիկահող» պետական արգելոցի և «Արևիք» ազգային պարկի տարածքներում և հարակից գոտիներում որոշ տեսակի միջատների ուսումնասիրության նպատակով տեղադրվել են թակարդներ, որոնք կստուգվեն ամսական պարբերականությամբ: Ըստ այդմ «Արևիք» ազգային պարկի տարածքում, ՀՀ ԳԱԱ կենդանաբանության և հիդրոէկոլոգիայի գիտական կենտրոնի և Չեխիայի միջատաբանական ընկերության միջև կնքված գիտական համագործակցության համաձայնագրի շրջանակներում ընկերության

գիտաշխատողներ՝ Դուշան Վակույան և Միխայ Դիկները պարկի տարածքում կատարել են միջատների հետազոտություններ և մոնիթորինգ:

Կիսամյակի ընթացքում իրականացվել են ստուգայցեր «Ձանգեզուր» պետական արգելավայրում, «Շիկահող» պետական արգելոցում և «Արևիք» ազգային պարկում, որոնց ընթացքում կատարվել են խոշոր կաթնասունների և տարածքում հանդիպող բնադրվող, չվող, նստակյաց թռչնատեսակների տեսակային ուսումնասիրություններ: Ուսումնասիրությունների ընթացքում «Շիկահող» պետական արգելոցի տարածքում արձանագրվել է ժապավենաձև որդերի ներկայացուցիչ՝ եզան երիզորդով վարակված երվրոպական այծյամի թողած հետքեր և կղկղանք: Այծյամի անկման դեպքեր չեն արձանագրվել: Ուսումնասիրությունների ընթացքում հանդիպել են հետևյալ տեսակները՝ Բոզոարյան այծ, Սովորական շնագայլ, Փորսուղ, Քարակզաքիս, Եվրոպական այծյամ, Եղեգնակատու, Գորշ նապաստակ, Անդրկովկասյան փասիան, Քարակաքավ, Մոխրագույն կաքավ, Քարարծիվ, Սպիտակագլուխ անգղ, Գիշանգղ, Գառնանգղ, Մեծ ճուռակ, Տափաստանային ճուռակ, Խայտաբղետ փայտփոր, Կիսասպիտակավիզ ճանճորս, Փոքր ճանճորս, Ամուրիկ, Արշալուսիկ, Մեծ երաշտահավ, Սև երաշտահավ, Երկնագույն երաշտահավ, Պիրոլ, Երկնագույն ալկիոն, Լեռնային դրախտապան, Սևագլուխ շահրիկ, Սովորական խածկտիկ, Երգող կեռնեխ, Սոսնձակեռնեխ, Սև կեռնեխ, սինակեռնեխ, Խայտաբղետ քարակեռնեխ, Սովորական կարմրատուտ, Սևուկ կարմրատուտ, Անտառային կաչաղակ, Սևագլուխ չջջան, Մոխրագույն ճանճորս, Անտառային արտույտ:

«Ձանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի՝ Բնության համաշխարհային հիմնադրամի (WWF) Հայաստանյան մասնաճյուղի հետ համատեղ փետրվարի ընթացքում իրականացված մշտադիտարկման արդյունքում ֆոտոթռնիչ սարքերի կողմից անգամարձանագրվել է Ընձառյուծ՝ «Արևիք» ազգային պարկի տարածքում:

ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության և Կովկասի բնության հիմնադրամի նախաձեռնությամբ իրականացվող «Կենսաբազմազանության առաջնահերթ ցուցիչ տեսակների մոնիթորինգի պլան Հայաստանի համար 2023-2032թթ» նախագծի շրջանակում ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիայի Ա.Լ. Թախտաջյանի անվան բուսաբանության ինստիտուտի, Կենդանաբանության և հիդրոէկոլոգիայի գիտական կենտրոնի և «Կաթնասունաբանների հայկական ասոցացիա» ՀԿ-ի մասնագետների հետ համատեղ ՊՈԱԿ-ի «Շիկահող» պետական արգելոցում և «Արևիք» ազգային պարկում իրականացվել են բուսական աշխարհի մշտադիտարկման աշխատանքներ, որոնց ընթացքում կատարվել է տեսակների տեղագնում, նմուշառումներ, աճելավայրի կոորդինատների որոշում և գրանցում՝ առաջիկա տարիներին նրանց մոտ տեղի ունեցած փոփոխություններն ուսումնասիրելու նպատակով:

Կազմակերպության տնօրեն Արման Մկրտչյանը «Ձանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի գրասենյակում հյուրընկալել է ԳԱԱ կենդանաբանության և

հիդրոէկոլոգիայի կենտրոնի աշխատակիցներին՝ «Հայաստանի թռչնաֆաունայի ներկայացուցիչների բարկոդավորում» գիտական թեմայով ծրագրի իրականացման նպատակով՝ ՊՈԱԿ-ի ԲՀՊՏ հարակից գոտիներում անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման համար համապատասխան տեղանք ընտրելու համար: Ըստ այդմ՝ Արման Մկրտչյանի և գիտության ու զբոսաշրջության բաժնի պետ-կենսաբազմազանության մոնիթորինգի մասնագետ Հարութ Աղաթեյանի ուղեկցությամբ ՊՈԱԿ-ի «Շիկահող» մասնաճյուղի հարակից տարածքներում իրականացվել է շրջայց:

Ընձառյուծի պահպանության ծրագրի շրջանակում ՇՄՆ «Ձանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի և Բնության համաշխարհային հիմնադրամ-Հայաստանի ներկայացուցիչները մարտի 13-22-ը համատեղ իրականացրել են մշտադիտարկման աշխատանքներ «Արևիք» ազգային պարկում՝ Ընձառյուծի ապրելավայրերի, ինչպես նաև նրա համար կեր հանդիսացող տեսակների ուսումնասիրության նպատակով: Իրականացվել են պարկի տարածքում տեղադրված ֆոտոբռնիչ սարքերի ստուգում, որի արդյունքում արձանագրվել է Ընձառյուծ, ինչպես նաև Գորշ արջ, Եվրոպական այծյամ, Բեզուարյան այծ, Եվրոպական լուսան և այլն: Ընձառյուծի մոնիթորինգի արդյունավետության բարձրացման նպատակով տեղադրվել են նոր ֆոտոբռնիչ սարքեր:

2.2 Էկոտուրիզմի զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ՝

ՊՈԱԿ-ի ԲՀՊ տարածքներում առկա երթուղիներով կազմակերպված

գիտաճանաչողական արշավներ, զբոսաշրջային ծառայությունների մատուցում

Հաշվի առնելով եղանակային անբարենպաստ պայմանները առաջին կիսամյակի ընթացքում գիտաճանաչողական արշավներ չեն կազմակերպվել:

2.3 ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացվող էկոկրթական միջոցառումներ՝ հանրության իրազեկվածության և էկոլոգիական գիտակցության բարձրացման նպատակով.

Հանրության էկոլոգիական իրազեկվածության բարձրացման նպատակով տեղի են ունեցել 7 էկոկրթական հանդիպում, որոնց մասնակցել է 261 անձ: Ծրագրային ցուցանիշը փաստացի կատարողականի շեղման պատճառն այն է, որ միևնույն դպրոցի միջին դասարանների (4-րդ-5-րդ 6-րդ) ուսուցիչներից ստացվել են առաջարկներ իրականացնել էկոկրթական հանդիպումներ ԵՍ և Շրջակա աշխատող առարկայի շրջանակներում, ՊՈԱԿ-ի կողմից վերոնշյալ դասարանների դասընթացը մեկտեղվել է, ուստի 3 դասընթացի փոխարեն իրականացվել է 1-ը՝ 120 մասնակցով:

Փետրվարի 9-ին ՇՄՆ «Ձանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի կողմից հյուրընկալվել էին Կապանի թիվ 10 միջնակարգ դպրոցի 7-րդ դասարանի աշակերտներն՝ ուսուցիչների ուղեկցությամբ ընդհանուր:

Փետրվարի 23-ին Էկոկրթական հանդիպում Կապանի թիվ 13 հիմնական դպրոցի 4-րդ, 5-րդև 6-րդ դասարանների աշակերտների հետ «Մարդը բնության մի մասնիկն է» թեմայով:

Մարտի 22-ին Էկոկրթական հանդիպում Կապանի թիվ 1 հիմնական դպրոցի սաների հետ բնապահպանական տոների վերաբերյալ:

Մարտի 29-ին առանց թափոնների միջազգային օրվա առաքելության և նպատակների վերաբերյալ իրազեկվածության բարձրացման նպատակով Էկոկրթական դասընթաց:

Մայիսի 3-ին՝ ընծայուծի միջազգային օրվա կապակցությամբ, Էկոկրթական հանդիպում Լեռնաձորի հիմնական դպրոցի սաների հետ:

Մայիսի 15-ին ՊՈԱԿ-ի աշխատակիցներն Էկոկրթական հանդիպում են ունեցել Մեղրու թիվ 1 միջնակարգ դպրոցի սաների հետ՝ էկոլոգիական իրազեկվածության բարձրացման նպատակով:

Մայիսի 23-ին կենսաբազմազանության միջազգային օրվա կապակցությամբ՝ աշխատակիցներն Էկոկրթական հանդիպում են ունեցել «Խուստուսի» արգելավայրին հարակից Վաչագան համայնքի բնակիչների հետ:

Համագործակցություն, հանդիպումներ, սեմինարներ

ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության և Երևանի պետական համալսարանի միջև համագործակցության շրջանակում, նույն համալսարանի աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի 4-րդ կուրսի ուսանող Վահիկ Արզումանյանը փետրվարի 5-ից մարտի 15-ը ներառյալ «Ձանգեզուր» կենսոլորտայինհամալիր» ՊՈԱԿ-ում անցնում է մասնագիտական փորձուսուցում, որն իրականացվում է գիտության և զբոսաշրջության բաժնի կողմից: Պրակտիկայի ղեկավար է նշանակվել բաժնի պետ- կենսաբազմազանության մոնիթորինգի մասնագետ Հարութ Աղաթնյանը:

Մարտի 1-ին «Ձանգեզուր» կենսոլորտայինհամալիր» ՊՈԱԿ- ի տնօրեն Արման Մկրտչյանը հյուրընկալել է «Բնապահպանական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՀ-ի տնօրենի ժ/պ Արմեն Եսոյանին ու ներկայացուցիչներին և ՇՄՆ «Հայաստառ» ՊՈԱԿ-ի «Կապանի անտառտնտեսություն» մասնաճյուղի տնօրեն Սասուն Մանուկյանին: Հանդիպման նպատակն էր Համաշխարհային բանկի հետ իրականացվելիք «Հայաստանի դիմակայուն լանդշաֆտներ» (RESILAND Հայաստան) ծրագրի շրջանակներում Կապան խոշորացված համայնքում ռեկուլտիվացիայի և անտառավերականգնման ենթակատարածքների ներկայացումը, ինչպես նաև էկոզբոսաշրջության կայուն զարգացման ու խթանման գործիքակազմի քննարկումը: Ներկայացվել են ռեկուլտիվացիայի և անտառավերականգնման ենթակատարածքների նախնական քարտեզը, ծրագրի իրականացման հեռանկարներն ու ակնկալվող արդյունքները: Քննարկվել է նաև հատուկ պահպանվող տարածքներում էկոզբոսաշրջության խթանման կարևորությունը: Հանդիպման ընթացքում ՊՈԱԿ-ի

տնօրեն Արման Մկրտչյանի կողմից ներկայացվել են «Ձանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի գոսաշրջային ներուժն, այդ թվում՝ առկա ենթակառուցվածքները, ինչպես նաև ոլորտում առկա մարտահրավերները, վերագինման և արդիականացման անհրաժեշտությունը: Շեշտադրվել է հատուկ պահպանվող տարածքների կառավարման արդյունավետության բարձրացման գործում հարակից համայնքների հետ կապի ամրապնդումն ու բնապահպանական ծրագրերին բնակչության ներգրավման կարևորությունը:

Էկոպարեկային ծառայության հետ համատեղ, ՊՈԱԿ-ի պահպանվող տարածքներում իրականացվում են տեղազննման աշխատանքներ, որոնք նախատեսվել են մարտի 6-ից մինչև մայիսի 23-ը: Աշխատանքների ընթացքում ապրիլի 1-ին արձանագրվել է ապօրինի ծառահատման դեպք՝ «Շիկահող» պետական արգելոցի 10-րդ պահաբաժնում: Հատվել է 1 հատ Կաղնի տեսակի ծառ՝ 40 սմ տրամագծով, մոտ 6 մ երկարությամբ: Տրվել է համապատասխան ընթացք:

Մայիսի 13-17-ը ՇՄՆ «Ձանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի «Արևիք» և «Շիկահող» մասնաճյուղերում՝ «Հիդրոօդերևութաբանության և մոնիթորինգի կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի ներկայացուցիչների կողմից իրականացվել են մթերված և իրացված թափուկ վառելափայտի, անտառխախտման արձանագրությունների և պահպանության վիճակի մասնակի դիտարկում-ուսումնասիրություններ, ինչպես նաև կենսաբազմազանության ցուցիչ տեսակների մոնիթորինգ:

Մայիսի 18-ի «Ձանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն Արման Մկրտչյանն ու գիտության և գոսաշրջության բաժնի պետ-կենսաբազմազանության մոնիթորինգի մասնագետ Հարութ Աղաթեցյանը մասնակցել են Վորլդ Վիժն Հայաստանի՝ «Երիտասարդները գործելիս. Հայաստանում երիտասարդների գործեղացման և առաջնորդության խթանման» ծրագրի շրջանակում կայացած Երիտասարդական ֆորումի՝ «Երիտասարդության դերը այսօրվա մարտահրավերների հաղթահարման գործում» խորագիրը կրող պանելային քննարկմանը, որպես «Երիտասարդությունն ընդդեմ աղտոտման» թեմայի խոսնակներ:

Զբոսաշրջություն

Կազմակերպության ենթակայության տակ գտնվող «Խուստուպի» արգելավայրի հարակից տարածքում աշխարհահռչակ դաշնակահար Տիգրան Համասյանի համերգի նախօրյակին ՇՄՆ «Ձանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի կողմից ապրիլի 20-21-ը կազմակերպվել էր աննախադեպ վրանային ճամբար, առանձնացված ժամանցային մի շարք գոտիներով: Հյուրերի համար ՊՈԱԿ-ի կողմից կազմակերպվել էր Խուստուպիան անուշաբույ բրբեյների հյուրասիրություն, տեղակայվել էր գրադարան, ցուցադրվել է «Գարեգին Նժդեհ» ֆիլմը, ինչպես նաև ստեղծվել էր լուսանկարչական անկյուն՝ «I love Khustup»

գրվածքով, ինչպես նաև տեղակայվել էր՝ Arloopa հավելվածի միջոցով Ընծադուրի հետ լուսանկարվելու համար նախատեսված հարթակ: ՊՈԱԿ-ի կողմից ամենազնաջ մեքենաներով նաև իրականացվել է այցելուների տեղափոխում Կապան համայնքից մինչև վրանային ճամբար և հակառակը:

ՊՈԱԿ-ի «Արևիք» ազգային պարկի զբոսաշրջային հիմնական ուղղություն հանդիսացող՝ Լիճքի ջրվեժներ տանող արահետի վիճակի ուսումնասիրման և զնահատման նպատակով իրականացվել է շրջայց՝ արահետների կահավորման և ցուցանակների տեղադրման նպատակով:

ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից կազմակերպվել է «Էկոզբոսաշրջության կազմակերպումը բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում» խորագրով հանդիպում-քննարկում ոլորտի ներկայացուցիչների հետ, որին մասնակցել է նաև «Զանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի տնօրեն Արման Մկրտչյանը: Գործընկերներին ներկայացվել է ՊՈԱԿ-ի զբոսաշրջային ներուժը, առկա մարտահրավերները, ինչպես նաև համագործակցության պատրաստակամությունը:

1-ին կիսմյակի ընթացքում զբոսաշրջային ծառայություններից օգտվել է 90 զբոսաշրջիկ, որի արդյունքում ստացված եկամուտը կազմել է 534000 ՀՀ դրամ:

Հանրության առցանց իրազեկում

Կազմակերպության ԲՀՊՏ-ների զբոսաշրջային գրավչությունների ճանաչելիության բարձրացման նպատակով «Նոր Հայաստան» հեռուստաալիքի «Ֆեյս քընթրոլ» հեռուստահաղորդման շրջանակում նկարահանումներ են իրականացվել ՊՈԱԿ-ի «Խուստուփ» արգելավայրում և «Շիկահող» պետական արգելոցում:

Հանրության իրազեկման նպատակով ՊՈԱԿ-ի ֆեյսբուքյան պաշտոնական էջում տեղադրվել են տեղեկատվական նյութեր ՊՈԱԿ-ի ԲՀՊՏ-ների, կենսաբազմազանության, էկոհամակարգերի առանձին բաղադրիչների վերաբերյալ, տեղադրվել են ԲՀՊ տարածքներում արված լուսանկարներ և տեսանյութեր, ինչպես նաև իրականացված աշխատանքների վերաբերյալ տեղեկատվություն: Եռամսյակի ընթացքում նշվող բնապահպանական տոների կապակցությամբ ֆեյսբուքյան էջում արվել են հրապարակումներ:

Մաքրման աշխատանքներ

Առանց թափոնների միջազգային օրվա կապակցությամբ մարտի 30-ին ՇՄՆ «Զանգեզուր» կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ-ի «Արևիք» ազգային պարկում իրականացվել են մաքրման աշխատանքներ: Օրվա վերաբերյալ իրազեկման նպատակով «Արևիք» մասնաճյուղի տնօրեն Արթուր Սամվելյանի կողմից շաբաթօրյակին ներգրավվել են նաև Ալվանք և Շվանիձոր բնակավայրի երիտասարդները:

3. «Սոսու պուրակ» պետական արգելավայրի վերականգնման միջոցառումների իրականացում

3.1 Արևելյան սոսու և Հունական ընկուզենու բնական վերածն ապահովելու նպատակով խնամքի և սանիտարական միջոցառումների իրականացում.

ՊՈԱԿ-ի ենթակայության տակ գտնվող «Սոսու պուրակ» պետական արգելավայրի տնկարանում ապրիլին իրականացվել են մաքրման աշխատանքներ և 500 քմ-ի վրա կատարվել է ցանքս:

«Սոսու պուրակ» արգելավայրի տնկարանից ՀՀ ՊՆ սահմանապահ զորքերի և զորամասին նվիրաբերվել է 50 հատ տնկի:

ՊՈԱԿ-ի ենթակայության տակ գտնվող «Սոսու պուրակ» արգելավայրի տնկարանից «Կապանի կոմունալ ծառայություն» ՀՈԱԿ-ին տրամադրվել է 120 հատ Արևելյան սոսի՝ Կապան համայնքում ծառատնկման աշխատանքների նպատակով:

«Սոսու պուրակ» արգելավայրի տնկարանից ՀՀ ՊՆ սահմանապահ զորքերի և զորամասին նվիրաբերվել է 50 հատ տնկի:

«Զանգեզուր» Կենսոլորտային համալիր» ՊՈԱԿ

Տնօրեն՝

Ա. Մկրտչյան